

Beleidsnota: Modernisering Rijksoctrooiwet 1995

1. Samenvatting

De Rijksoctrooiwet 1995 beoogt met name voor het midden- en kleinbedrijf een snel en laagdrempelig systeem te bieden om technische innovaties te beschermen met een octrooi op nationaal niveau. Ook voor kennisinstellingen, universiteiten en startups kan het rijksoctrooi een goede opstap zijn naar octrooibeschermt. Juist voor deze doelgroepen van de Rijksoctrooiwet 1995 blijkt de drempel vaak te hoog om gebruik te maken van het octrooisysteem.¹

Het Nederlandse octrooisysteem kan aan aantrekkelijkheid winnen door de rechtszekerheid over de waarde van verleende octrooien te vergroten. Daarmee staat een octrooihouder sterker bij het aantrekken van investeringen en het sluiten van licentieovereenkomsten, maar ook in het geval van een juridisch geschil. Voor concurrenten kan het eveneens van belang zijn om de waarde van een verleend octrooi beter in te kunnen schatten.

In deze beleidsnota deel ik mijn ideeën over hoe de Rijksoctrooiwet 1995 kan worden gemoderniseerd:

- Een aanvrager kan kiezen om zijn nationale octrooiaanvraag te laten toetsen op de criteria van nieuwheid, inventiviteit en industriële toepasbaarheid. Dat leidt tot een oordeel van Octrooi Centrum Nederland (OCNL) over de octrooiwaardigheid van de uitvinding en verhoogt de waarde ten opzichte van een ongetoetst octrooi. Als alternatief kan de aanvrager een nieuwe schriftelijke opinie vragen. Hierdoor krijgt hij een beter beeld of aanpassingen aan een octrooiaanvraag de in de procedure gerezen bezwaren tegen de aanvraag hebben weggenomen. Dat is goedkoper dan een getoetste aanvraag, maar het geeft geen oordeel over de octrooiwaardigheid. Een aanvrager kan ook eerst een nieuwe schriftelijke opinie vragen en vervolgens de aangepaste octrooiaanvraag laten toetsen.
- Via een oppositieprocedure kan op laagdrempelige wijze bij OCNL worden voorkomen dat ongeldige octrooien van kracht blijven. Deze procedure is meer technisch-inhoudelijk, korter en goedkoper dan de gang naar de rechter. In samenhang met het optionele toetsingssysteem moet de oppositieprocedure de rechtszekerheid van nationale octrooien vergroten.
- De mogelijkheid wordt gecreëerd om internationale octrooiaanvragen die voortvloeien uit het *Patent Cooperation Treaty* (PCT) tegen beperkte kosten direct voort te zetten als nationale octrooiaanvraag in Nederland (PCT-NL). Daarmee wordt een laagdrempeliger alternatief geboden voor de route via het Europees Octrooibureau (EOB).
- De houder van een exclusieve licentie krijgt in beginsel de bevoegdheid om zelfstandig op te treden tegen inbreuk (net als de octrooihouder). Het versterken van de positie van de exclusieve licentienemer maakt het aangaan van licentieovereenkomsten aantrekkelijker en draagt daarmee bij aan de valorisatie van innovaties.
- Door het moment van toetsen op vormvereisten naar een later moment in de aanvraagprocedure (na oplevering van het nationale nieuwheidsonderzoek) te verschuiven, kan een aanvrager op basis van een eerste indicatie van de waarde van de uitvinding beslissen of hij zijn aanvraag doorzet. Daarmee wordt een snelle duidelijkheid tegen lage kosten bereikt.
- Een uitbreiding van de herstel mogelijkheden door de introductie van verdere behandeling moet procedures meer klantvriendelijk maken. Verval van recht door kleine procedurele fouten moet zoveel mogelijk voorkomen worden.

Met deze voorstellen wil ik het nationale octrooisysteem langs twee lijnen moderniseren: de waarde van verleende octrooien vergroten en de toegankelijkheid verbeteren. Met een vereenvoudigde toegang, hogere kwaliteit octrooibeschermt en meer rechtszekerheid voor octrooihouders én voor derden, kan het nationale systeem zijn toegevoegde waarde behouden als alternatief voor of als opstap naar het Europese systeem via het EOB of, in de toekomst, het unitair octrooi.

¹ Periodieke beleidsevaluatie van het Intellectueel Eigendomsbeleid over de periode 2012-2017, raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl; zie ook Kamerstukken II 2018/19, 30 635, nr. 5.

2. Context octrooisysteem

Het uitgangspunt van de huidige Rijksoctrooiwet 1995 is dat het een registratiesysteem is. Dat houdt in dat een rijksoctrooi wordt verleend ongeacht of een aanvraag voldoet aan de vereisten van nieuwheid, inventiviteit en industriële toepasbaarheid. Voor dit systeem is destijds gekozen om de stap naar nationale octrooibeschermtng zo laag mogelijk te houden. Ook speelde mee dat met het toenemend gebruik van het Europees octrooisysteem de relevantie van rijksoctrooien mogelijk zou afnemen.

Keerzijde van een registratiesysteem is dat voor de octrooihouder zelf en derden niet altijd duidelijk is welke waarde een verleend octrooi vertegenwoordigt en hoe sterk de octrooihouder staat als hij zijn recht wil handhaven. Die verhoogde rechtsonzekerheid kan als een belemmering worden ervaren om een octrooi aan te vragen. Het laagdrempelige karakter van het registratiesysteem wordt dan deels tenietgedaan.

Bij een systeem waarin octrooien getoetst worden, zoals bij het EOB, bestaat er minder twijfel over de waarde van een verleend octrooi. Die rechtszekerheid biedt een octrooihouder een sterkere positie bij het verkrijgen van financiering en als hij inbreukmakers wil aanspreken. Daar staat tegenover dat de procedure van verlening langer duurt, niet in het Nederlands is en de kosten relatief hoog zijn. Voor het mkb is die route niet altijd haalbaar.

Ons nationale octrooisysteem ontleent zijn bestaansrecht, naast het Europese systeem, dan ook aan de laagdrempelige toegang voor aanvragers die (in eerste instantie of uitsluitend) een octrooi voor één land willen tegen relatief lage kosten. Ook na de introductie van het unitair octrooi zal daar behoefte aan blijven. Via een rijksoctrooi kan een aanvrager vertrouwd raken met het octrooisysteem en daarmee de stap naar een internationaal vervolg vergemakkelijken. Die functie van het nationale octrooisysteem kan verder versterkt worden door de aanvrager de mogelijkheid te bieden zijn aanvraag te laten toetsen.

Internationale ontwikkelingen

Verschillende landen in Europa hebben recentelijk hun nationale octrooisysteem herzien (Frankrijk, Italië) of treffen daarvoor momenteel voorbereidingen (Zwitserland). In Frankrijk is in mei 2019 de *Loi Pacte* aangenomen. Met deze brede kaderwet wordt beoogd de Franse industrie competitiever te maken. Een van de onderdelen in de *Loi Pacte* is de versterking van het Franse octrooi. Met name het Franse mkb ondervond hinder van het ongetoetste (en daarmee rechtsonzekere) nationale octrooi. Door het Franse octrooi te versterken wordt beoogd Franse bedrijven meer slagkracht te geven op de internationale markt. Sinds 22 mei 2020 worden Franse octrooiaanvragen door het *Institut National de la Propriété Industrielle* (INPI, het Franse octrooibureau) getoetst op nieuwheid, inventiviteit en industriële toepasbaarheid. Per 1 april 2020 is in Frankrijk tevens een oppositieprocedure ingevoerd.

In Zwitserland zijn voorbereidingen gaande voor een wetwijziging waarmee een vergelijkbare koers als in Frankrijk wordt ingezet. De wetwijziging moet ertoe leiden dat alle Zwitserse octrooiaanvragen worden getoetst, oppositie kan worden ingesteld en een gebruiksmodel kan worden aangevraagd. In Italië is het sinds kort mogelijk om na de PCT-fase een internationale octrooiaanvraag rechtstreeks in Italië voort te zetten, zoals in de meeste landen van Europa al mogelijk is. Deze aanvragen worden inhoudelijk getoetst door het Italiaanse octrooibureau.

Een verklaring voor deze ontwikkelingen is gelegen in de gedachte dat het nationale mkb beter voorbereid is op de internationale markt als het eerst in de eigen taal bij het eigen octrooibureau vertrouwd is geraakt met de octrooivereisten waarop getoetst wordt bij het EOB, in andere landen en bij de rechter.

Na invoering van de *Loi Pacte* in Frankrijk en een aanstaande wetwijziging in Zwitserland behoort Nederland tot de kleine minderheid van landen in Europa dat nog een nationaal ongetoetst octrooi kent. Voor de Nederlandse concurrentiepositie is het evenwel van belang dat het nationale octrooisysteem van hoge kwaliteit is en een laagdrempelige opstap biedt voor het bedrijfsleven, in het bijzonder het innovatieve mkb, naar Europese of internationale octrooibeschermtng.

3. Voortraject wetswijziging

Beleidsevaluatie 2018

In 2018 heeft onderzoeksbureau Technopolis de beleidsevaluatie van het Intellectueel Eigendomsbeleid over de periode 2012-2017 (hierna: Beleidsevaluatie 2018) opgeleverd.² In deze evaluatie stond de vraag centraal of het Nederlandse IE-beleid, waar het octrooirecht toebehoort, op doeltreffende en doelmatige wijze bijdraagt aan de versterking van het innovatievermogen van de Nederlandse kenniseconomie. Ook is de toekomstbestendigheid van het IE-stelsel tegen het licht gehouden. Technopolis concludeerde dat het Nederlandse IE-systeem op hoofdlijnen goed functioneert. Tegelijkertijd kunnen de mogelijkheden die intellectuele eigendomsrechten bieden beter worden benut. Uit het evaluatierapport blijkt dat met name kleinere ondernemingen (mkb en startups) relatief weinig gebruik maken van IE-bescherming. Specifiek voor het octrooirecht geldt dat complexiteit van procedures, potentiële hoge (handhavings)kosten en onzekerheid over de mogelijkheden als een drempel worden ervaren.

Internetconsultatie en webinars

De Beleidsevaluatie 2018 was een goede aanleiding om de Rijksoctrooiwet 1995 kritisch onder de loep te nemen. OCNL heeft een inventarisatie uitgevoerd van de voornaamste knelpunten in de wet voor zowel gebruikers als de uitvoering. Daarbij is ook input verzameld van de juridische commissie van de Orde van Octrooigemachtigden en de Commissie van Acht Octrooien.

Op basis van deze eerste verkenning zijn acht concrete voorstellen uitgewerkt in het consultatiedocument "Naar een mkb-vriendelijke Rijksoctrooiwet 1995". Over dit document heeft van 18 december 2019 tot en met 16 maart 2020 een publieke internetconsultatie plaatsgevonden. Er zijn reacties binnengekomen van het mkb, het grootbedrijf, octrooigemachtigden, *knowledge transfer offices* (KTO's) van universiteiten en de advocatuur. Ook de Orde van Octrooigemachtigden, de Contactgroep Vrije Octrooigemachtigden (CVO), de Nederlandse Orde van Uitvinders (NOVU) en VNO-NCW/MKB-NL hebben gereageerd. De uitkomsten van de internetconsultatie zijn samengevat in een consultatieverslag.³

In juni 2020 is gezamenlijk met OCNL een serie van vier webinars georganiseerd over de voorstellen uit de internetconsultatie.⁴ In panels met experts zijn de voor- en nadelen van de voorstellen besproken en is gediscussieerd over de praktische uitwerking. Ook konden deelnemers via een live chat en polls actief meedenken.

De inbreng die ik tijdens de internetconsultatie en de webinars heb ontvangen, is meegenomen bij de verdere uitwerking van de voorstellen in deze beleidsnota.

4. Voorgestelde aanpassingen

Hierna ga ik in meer detail in op de voorgestelde aanpassingen van de Rijksoctrooiwet 1995, die ik onderverdeelt in twee sporen: 'Verhogen kwaliteit en rechtszekerheid' en 'Toegankelijkheid vergroten voor het mkb'.

4A. Verhogen van de kwaliteit en rechtszekerheid

Om de kwaliteit en rechtszekerheid van het octrooisysteem te verhogen heb ik de volgende voornemens:

- I. Nieuwe schriftelijke opinie en toetsing op verzoek;
- II. Invoering oppositieprocedure;
- III. Verbeterde handhavingsmogelijkheden licentienemer.

² Het evaluatierapport is raadpleegbaar via: www.tweedekamer.nl.

³ Het consultatieverslag is beschikbaar op: <https://www.internetconsultatie.nl/rowvoorhetmkb>.

⁴ De webinars zijn te bekijken via: <https://www.rvo.nl/actueel/evenementen/webinars-modernisering-rijksoctrooiwet-1995-denkt-u-mee>.

I. Nieuwe schriftelijke opinie/toetsing op verzoek

Nieuwe schriftelijke opinie

Als eerste voorstel om de kwaliteit van rijsoctrooien te verhogen wil ik het mogelijk maken om een nieuwe schriftelijke opinie van OCNL te vragen nadat de aanvrager de conclusies van de octrooiaanvraag heeft aangepast als gevolg van de eerste schriftelijke opinie. De schriftelijke opinie biedt een nuttige, eerste indicatie van de nieuwheid en inventiviteit van de uitvinding en kan behulpzaam zijn bij de beslissing om de aanvraag voort te zetten. Ook kan de schriftelijke opinie aanleiding zijn om de octrooiaanvraag aan te passen. Een nadeel van het huidige systeem is dat er geen tweede mogelijkheid is om een schriftelijke opinie te vragen. De aanvrager weet dus niet of de aanpassingen aan de octrooiconclusies na de schriftelijke opinie tot een verbetering hebben geleid.

Met een nieuwe schriftelijke opinie krijgt de aanvrager meer zekerheid over zijn aanvraag, zonder dat het risico bestaat dat het octrooi niet wordt verleend. Ook na een nieuwe schriftelijke opinie wordt het octrooi verleend, ook als niet is voldaan aan de materiële vereisten. De huidige systematiek blijft bij deze optie dus in stand met dien verstande dat er in feite een laagdrempelige extra opinie op verzoek wordt opgesteld. Bijkomend voordeel is dat licentienemers en financiers ook een betere indicatie krijgen van de octrooieerbaarheid.

De aanvrager zal door OCNL geattendeerd worden op de optie van een nieuwe opinie met het toesturen van de schriftelijke opinie. Als de aanvrager de conclusies van de octrooiaanvraag aanpast, kan de aanvrager verzoeken om een nieuwe opinie die is toegespitst op de wijzigingen. OCNL analyseert de wijzigingen en past de opinie aangaande de nieuwheid en inventiviteit aan. Er zal in beginsel geen nieuwe search naar de stand der techniek worden uitgevoerd. Heeft de aanvrager na aanpassing van de octrooiaanvraag op basis van de tweede opinie behoefte aan een derde opinie, dan staat die mogelijkheid open. Indien gewenst kan na de nieuwe opinie aanvullend om toetsing verzocht worden. Het is niet de intentie een nieuwe opinie te verstrekken als de octrooiaanvraag niet is aangepast, maar enkel argumentatie is aangevoerd. In deze gevallen is de tweede kwaliteitsmaatregel, namelijk toetsing, de aangewezen route.

Toetsing op verzoek

Een tweede voorstel ziet op de invoering van een toetsingsprocedure op verzoek. Daarmee krijgt de aanvrager van een rijsoctrooi de mogelijkheid om zijn aanvraag te laten toetsen op de materiële vereisten van nieuwheid, inventiviteit en industriële toepasbaarheid. Door het optionele karakter blijft de toegankelijkheid van het octrooisysteem intact. De aanvrager die kiest voor toetsing verkrijgt meer zekerheid over de waarde van zijn octrooi, wat gunstig is voor licentieverlening en het aantrekken van vervolgf-financiering. Echter, een mogelijke uitkomst kan ook zijn dat geen octrooi wordt verleend als uit de toetsing blijkt dat niet aan de vereisten voor octrooibeschermtng wordt voldaan. Voorlichting door OCNL over dat risico is daarom van belang.

De procedure van toetsing op verzoek zal er op hoofdlijnen als volgt uit komen te zien:

De aanvrager kan verzoeken om toetsing nadat het nieuwheidsrapport met de schriftelijke opinie is ontvangen. Kiest een aanvrager voor toetsing, dan wordt geen nieuwe opinie meer opgesteld. Indien wel eerst een nieuwe opinie gewenst is, dan kan daarna alsnog om toetsing verzocht worden. De mogelijkheid om voor toetsing te kiezen staat minimaal drie maanden na het ontvangen van de schriftelijke opinie open, of drie maanden na ontvangst van de nieuwe opinie. Is eenmaal om toetsing verzocht en is deze in behandeling genomen, dan kan het toetsingsverzoek niet meer ingetrokken worden.

De aanvrager dient in zijn toetsingsverzoek in te gaan op de in schriftelijke opinie aangevoerde bezwaren. Waar gewijzigde conclusies worden voorgesteld, dient de aanvrager de wijziging te motiveren. OCNL stelt vervolgens een toetsingsrapport op, waarin naast nieuwheid en inventiviteit ook ingegaan wordt op o.a. niet-eenheid, duidelijkheid, beknoptheid en steun van de conclusies in de beschrijving. Het uitgangspunt is dat alle bezwaren in de eerste toetsingsronde worden opgevoerd. In beginsel vindt de toetsing plaats via schriftelijke correspondentie. Indien er verschillen van inzicht zijn die niet opgelost kunnen worden binnen één of twee schriftelijke rondes, kan een hoorzitting gehouden worden.

Derde partijen kunnen zich niet actief mengen in de toetsingsprocedure. Voor hen staat de oppositieprocedure open. Een getoetst octrooi staat na verlening negen maanden open voor oppositie (zie verder: *'II. Invoering oppositieprocedure'*).

Aan de toetsingsprocedure op verzoek zal een taks worden verbonden. Deze taks zal in verhouding staan met de taks voor een nieuwe opinie en de taks bij het EOB en zal waarschijnlijk tussen de €750 en €1000 komen te liggen.

Indien OCNL na toetsing van de octrooiaanvraag besluit geen octrooi te verlenen, kan bezwaar worden gemaakt tegen dat besluit. Een bezwaarcommissie van drie OCNL-adviseurs heroverweegt het besluit. Tegen de beslissing op bezwaar staat beroep open bij de rechter. Nader zal nog worden bezien wat de beste inrichting van de verdere rechtsgang is.

Bij de invoering van zowel de nieuwe schriftelijke opinie als de toetsingsprocedure is de beschikbaarheid van voldoende adviseurs en expertise bij OCNL een belangrijk aandachtspunt. Daarom zal geïnvesteerd worden in de daarvoor benodigde expertise en ervaring bij OCNL. Voor opleiding en training zal de samenwerking met het EOB worden gezocht. Waar het nieuwheidsonderzoek aan het EOB wordt uitbesteed, bestaat op basis van de huidige samenwerking met het EOB al de mogelijkheid de betrokken onderzoeker van het EOB te consulteren.

II. Invoering oppositieprocedure

Om de geldigheid van een rijksoctrooi op een laagdrempeligere manier te kunnen betwisten, wil ik een zogenoemde oppositiemogelijkheid invoeren. Momenteel is dit alleen mogelijk via een relatief lange en dure bodemprocedure voor de burgerlijke rechter. Via een oppositieprocedure kan laagdrempeliger en eenvoudiger worden voorkomen dat octrooien die ongeldig blijken te zijn, van kracht blijven.

Uit de internetconsultatie is gebleken dat gebruikers van het octrooisysteem positief staan tegenover de mogelijkheid van oppositie op nationaal niveau. Bij het EOB is oppositie reeds mogelijk en ook in andere Europese landen bestaat de mogelijkheid om de geldigheid van een nationaal verleend octrooi te betwisten bij het nationale octrooibureau.

Bij de invoering van een oppositieprocedure wil ik aansluiten bij het onderscheid wat na de wijziging van de Rijksoctrooiwet 1995 ontstaat tussen ongetoetste en getoetste rijksoctrooien. Voor octrooien die op verzoek van de aanvrager zijn getoetst, stel ik een korte oppositietermijn van 9 maanden voor. Voor ongetoetste octrooien staat oppositie open gedurende de gehele levensduur van het octrooi.

De redenering achter dit onderscheid is gelegen in het doel dat met de invoering van de toetsingsprocedure op verzoek wordt nagestreefd. Een aanvrager die om toetsing van zijn octrooiaanvraag verzoekt, streeft rechtszekerheid na maar neemt tegelijkertijd het risico dat geen octrooi verleend wordt. Wordt het octrooi verleend na toetsing, dan wordt de aanvrager als het ware beloond met een korte oppositietermijn van 9 maanden. Na het verstrijken van de oppositietermijn heeft de octrooihouder immers meer zekerheid omdat zijn octrooi alleen nog in een gerechtelijke procedure kan worden vernietigd.

Bezien vanuit het oogpunt van concurrenten is een korte oppositietermijn voor getoetste octrooien te rechtvaardigen, omdat derden gedurende de toetsingsperiode al kennis hebben kunnen nemen van de octrooiaanvraag. Deze is immers al gepubliceerd en tegen de tijd dat het octrooi verleend wordt zal veelal duidelijk zijn of de uitvinding in de markt belangrijk is of niet. Concurrenten hebben dan dus nog 9 maanden om de geldigheid van het octrooi te betwisten.

Voor ongetoetste octrooien geldt een omgekeerde redening. De verlening van ongetoetste octrooien gaat relatief snel. Bij publicatie van de uitvinding na 18 maanden, wordt in de regel ook al het octrooi verleend. Een korte oppositietermijn van 9 maanden zou voor concurrenten betekenen dat zij slechts 9 maanden de tijd hebben om van het octrooi kennis te nemen, te onderzoeken of het relevant is en de oppositie voor te bereiden en in te dienen. Deze termijn wordt te kort geacht. Gelet op het karakter van een ongetoetst octrooi, dat voor derden

rechtsonzekerheid over de geldigheid en grenzen van het octrooi oplevert, vind ik het passend om gedurende de gehele duur van het (ongetoetste) octrooi oppositie mogelijk te maken. Een dergelijke procedure wordt veelal aangeduid als herroepingsprocedure.

In de hiervoor geschetste systematiek is er niet langer reden om de huidige adviesprocedure in de Rijksoctrooiwet 1995, waarin door OCNL advies aan partijen wordt gegeven, te behouden voor rijksoctrooien verleend na invoering van de oppositieprocedure. Immers, de adviesprocedure, die was ingevoerd met het oog op ongetoetste octrooien, wordt met de invoering van een oppositieprocedure in feite versterkt doordat het oordeel van OCNL in oppositie rechtsgevolg kan krijgen (indien het octrooi gedeeltelijk of geheel ongeldig wordt geacht).

Het nieuwe oppositiesysteem is enkel gericht op rijksoctrooien. In de internetconsultatie is door een enkele respondent de suggestie gedaan om oppositie ook open te stellen voor Europese octrooien die voor Nederland zijn verleend. Voor Europese octrooien behoud ik echter de huidige systematiek waarbij na verlening en oppositie de geldigheid van een voor Nederland verleend Europees octrooi alleen nog bij de Nederlandse rechter kan worden bestreden. Aangezien Europese octrooien voor verlening altijd inhoudelijk zijn getoetst, ligt een laagdrempelige procedure bij OCNL niet voor de hand. Bovendien wordt het niet passend geacht dat tegen een Europees octrooi zowel bij het EOB, als bij OCNL oppositie kan worden ingesteld.

Wat betreft de gronden voor oppositie wil ik, zoals ook in Frankrijk en Duitsland het geval is, aansluiten bij de oppositiegonden uit het Europees Octrooi­verdrag (EOV)⁵. De geldigheidsvereisten in de Rijksoctrooiwet 1995 zijn immers ook geharmoniseerd met het EO­V. Dit brengt mee dat 'duidelijkheid' niet als oppositieg­rond kan worden aangevoerd. Er is een wens onder gebruikers van het octrooisysteem om bezwaren aan te kunnen voeren ten aanzien van 'duidelijkheid', maar het is niet wenselijk om op dit punt af te wijken van de Europese oppositieprocedure. Dit neemt niet weg dat als de octrooihouder tijdens een oppositieprocedure nieuwe conclusies voorstelt, dat deze wel aan de duidelijkheidsvereisten worden getoetst.

Met oppositie wordt bezwaar gemaakt tegen de verlening van een octrooi door OCNL. De oppositieprocedure is dan ook een bestuursrechtelijke procedure die in het verlengde ligt van de verleningsprocedure. Proces­vertegenwoordiging door een octrooigemachtigde of advocaat is niet verplicht. Het staat partijen vrij om zelf de procedure te voeren. Partijen dragen in beginsel hun eigen proceskosten in de oppositieprocedure. De kosten van oppositie worden niet meegenomen bij een proceskostenveroordeling in een inbreukzaak. Dat betekent dat de verliezende partij in een inbreukzaak niet ook de proceskosten die de wederpartij heeft gemaakt in de oppositie hoeft te betalen. Tegen het besluit van OCNL in de oppositieprocedure zal beroep openstaan bij de rechter. Nader zal nog worden gezien hoe de verdere rechtsgang het beste kan worden ingericht.

III. Verbeterde handhavingsmogelijkheden licentienemer

Verder ben ik voornemens de handhavingsbevoegdheid van licentienemers te moderniseren. Op grond van de huidige wet kan een licentienemer niet zelfstandig een inbreukverbod vorderen. Die bevoegdheid komt enkel aan de octrooihouder toe. Ook exclusieve licentienemers kunnen niet zelfstandig het octrooi handhaven, zelfs niet als vooraf de totale royalty is betaald. Licentienemers kunnen slechts zelfstandig vorderingen tot schadevergoeding of het afdragen van winst instellen, mits zij daartoe toestemming hebben verkregen van de octrooihouder.

In de praktijk wordt thans veelal gebruik gemaakt van een procesvolmacht die de octrooihouder aan de licentienemer afgeeft. De licentienemer kan dan een procedure beginnen tegen vermeende inbreukmakers, maar procedeert dan in naam van de octrooihouder. Dat brengt mee dat bij een eventueel verlies de octrooihouder, en niet de licentienemer, wordt veroordeeld.

In de internetconsultatie is slechts door een enkele respondent aangegeven dat een volmacht volstaat. Een meerderheid van de respondenten ziet reden de huidige licentieregeling aan te passen. Het past mijns inziens ook in een modern octrooisysteem dat een exclusieve licentienemer zelfstandig en in eigen naam het octrooi mag handhaven. Hierdoor wordt een exclusieve licentie waardevoller en wordt het exploiteren van de uitvinding door de octrooihouder via licentieverlening

⁵ Verdrag inzake de verlening van Europese octrooien (Trb. 1975, 108).

aantrekkelijker. De houder van een gewone (niet-exclusieve) licentie is niet bevoegd zelfstandig het octrooi te handhaven.

Met de nieuwe licentieregeling sluit ik aan bij hetgeen daarover is geregeld in de Overeenkomst betreffende een eengemaakt octrooigerecht (Rechtspraakverdrag)⁶ en bij de praktijk in omliggende landen. In Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Zwitserland is de houder van een exclusieve licentie reeds bevoegd zelfstandig en in eigen naam het octrooi te handhaven, zoals de octrooihouder zelf. De houder van een gewone licentie kan daar niet zelfstandig optreden.

Van belang is dat het partijen bij een licentieovereenkomst vrij staat om af te wijken van de voorgestelde regeling. In de licentieovereenkomst blijft het mogelijk om te bepalen dat de houder van een exclusieve licentie geen zelfstandige procesbevoegdheid krijgt. Ook kan de houder van een gewone licentie juist wel procesbevoegdheid krijgen als partijen dat overeenkomen.

Inschrijving van de licentie in het octrooiregister acht ik geen voorwaarde om de licentie (op het octrooi) te kunnen handhaven. Immers de inbreukmaker kon weten dat de uitvinding door een octrooi was beschermd. Onbekendheid met de licentie bij de inbreukmaker zou wel gevolgen kunnen hebben voor de financiële compensatie (schadevergoeding/winstafdracht) voor de licentienemer. Een dergelijke benadering zorgt ervoor dat de licentienemer de vermeende inbreukmaker er tijdig op attendeert dat hij als licentienemer schade lijdt (of: meent te lijden). De nieuwe regeling zal gelden voor licenties die verleend worden na de wetswijziging. Voor reeds verleende licenties blijft de huidige regeling in stand, tenzij partijen anders overeenkomen.

4B. Toegankelijkheid vergroten voor het mkb

Om de toegangsdrempel tot het octrooisysteem voor het mkb te verlagen, heb ik de volgende voornemens:

- I. Openstellen van de PCT-NL route;
- II. Herinrichting van de aanvraagprocedure;
- III. Verzoek om verdere behandeling.

I. Openstellen PCT-NL route

Op basis van het wereldwijde Verdrag tot samenwerking inzake octrooien (Patent Cooperation Treaty (PCT))⁷ kan via één procedure octrooi aangevraagd worden voor alle landen die zijn aangesloten bij dit verdrag. Om een verleend octrooi te krijgen dient de aanvrager de procedure te vervolgen bij regionale of nationale octrooibureaus. Een knelpunt in dit systeem is dat een internationale PCT-aanvraag momenteel niet als nationale octrooiaanvraag in Nederland kan worden voortgezet. Een indiener van een PCT-aanvraag kan in Nederland alleen een octrooi verkrijgen via de verleningsprocedure bij het EOB, gevolgd door validatie van het octrooi in Nederland. Daaraan zijn relatief hoge kosten verbonden en de verleningsprocedure bij het EOB duurt lang. Voor bedrijven, met name het mkb, die in eerste instantie voor een internationale aanvraag via de PCT hebben gekozen, is voortzetting van die aanvraag op Europees niveau om die reden niet altijd aantrekkelijk.

Door verschillende partijen, waaronder MKB-NL en CVO, is verzocht om (her)opening van de PCT-NL route. Deze partijen zien in de PCT-NL route voor met name het mkb een goede, betaalbare terugvaloptie, als enige tijd na indiening op internationaal niveau blijkt dat de aanvraag niet meer de investering waard is die oorspronkelijk werd gedacht en dat bescherming in Nederland volstaat. Een aanvrager heeft met de PCT-NL route dan nog een tussenweg en wordt na afloop van de internationale fase niet geconfronteerd met een alles-of-niets beslissing. Daarom wordt voorgesteld om internationale octrooiaanvragen onder de PCT na de internationale fase ook direct voort te kunnen zetten als nationale octrooiaanvraag in Nederland.

⁶ Overeenkomst betreffende een eengemaakt octrooigerecht (Trb. 2013, 92 en 2016, 1).

⁷ Verdrag tot samenwerking inzake octrooien (Trb. 1973, 20).

In het merendeel van de lidstaten die zijn aangesloten bij het EOV is een direct nationaal vervolg van een PCT-aanvraag mogelijk. Nederland heeft deze mogelijkheid ook gekend, maar bij invoering van de Rijsoctrooiwet 1995 werd de PCT-NL route niet langer wenselijk geacht. Rijsoctrooien zouden niet langer onderworpen worden aan toetsing en dat zou kunnen leiden tot een forse toeloop van aanvragen uit het buitenland via de PCT-NL route. Een dergelijke toeloop heeft zich in andere Europese landen echter niet voorgedaan, ook niet in de enkele landen met een ongetoetst systeem.

Door voorwaarden te stellen aan de PCT-NL aanvraag, worden de kwaliteit en rechtszekerheid van het nationale octrooisysteem gewaarborgd. In belangrijke mate wordt een aanvraag die uit de PCT-route komt op gelijke voet behandeld als een aanvraag die direct (dus zonder voorafgaand internationaal traject) wordt ingediend. Zo zal voor PCT-NL aanvragen hetzelfde vertaalregime gelden als een Nederlandse octrooiaanvraag. Dat wil zeggen, indiening is mogelijk in het Engels of Nederlands met conclusies in het Nederlands. Ook zal er een (beperkte) taks gevraagd worden voor de voortzetting van een PCT-aanvraag als een nationale octrooiaanvraag.

In beginsel wordt vereist dat een PCT-NL aanvraag wordt onderzocht door het EOB of door OCNL. Rijsoctrooien verleend via de PCT-NL route worden gepubliceerd met een schriftelijke opinie. Indien aanvragers een eerder nieuwheidsrapport van het EOB overleggen, kan afgezien worden van het maken van een verder nieuwheidsrapport. Voor verlening zal hierop een controle worden uitgevoerd door OCNL. Voor het overige zal een PCT-NL aanvraag door OCNL als een reguliere nationale aanvraag behandeld worden. Een aanvrager kan derhalve kiezen voor ongetoetste verlening of voor toetsing op verzoek. Ook kan oppositie worden ingesteld tegen via de PCT-NL route verleende octrooien.

II. Herinrichting aanvraagprocedure

Een aanvrager is gebaat bij een snelle indicatie van de waarde van zijn uitvinding. In de huidige aanvraagprocedure wordt het nieuwheidsonderzoek pas uitgevoerd nadat de taksen zijn voldaan en vormgebreken zijn opgeheven. De toets of aan alle formele vormvereisten is voldaan kan echter voor vertraging zorgen en brengt kosten met zich mee. Daarom wil ik de toets op vormvereisten verschuiven naar een later moment in de aanvraagprocedure, nadat het nieuwheidsonderzoek van het nationale type is opgeleverd.

Omdat na een verzoek om een nieuwheidsonderzoek van het nationale type pas later op vormvereisten wordt getoetst, kan de aanvrager in eerste instantie volstaan met een vereenvoudigde aanvraag. Om de aanvraag in behandeling te kunnen nemen dienen evenwel de vereisten uit artikel 29 Rijsoctrooiwet 1995 en een aantal vereisten uit de artikelen 24 Rijsoctrooiwet 1995 wel in acht genomen te worden. Uit de aanvraag moet voldoende duidelijk zijn waar het nieuwheidsonderzoek zich op moet richten. Dat betekent dat de aanvraag in ieder geval een Engeltalige of Nederlandstalige beschrijving van de uitvinding bevat en conclusies in het Nederlands. Ook moet de aanvraag contactgegevens bevatten zodat OCNL contact kan opnemen met de aanvrager. Bij indiening dienen de taks voor het nieuwheidsonderzoek en de indieningstaks voldaan te zijn. Het staat de aanvrager natuurlijk vrij om direct bij indiening te voldoen aan alle vormvereisten.

Kiest een aanvrager voor het internationale type nieuwheidsonderzoek dat altijd door het EOB wordt uitgevoerd, dan blijft de huidige regeling in stand waarbij eerst voldaan moet zijn aan alle vormvereisten, in overeenstemming met internationale afspraken. Er wordt dus een onderscheid gemaakt tussen de procedure waarbij een nieuwheidsonderzoek van het nationale type wordt gevraagd en de procedure waarbij om een internationaal nieuwheidsonderzoek wordt verzocht.

Het nieuwheidsonderzoek wordt binnen 3 - 9 maanden na het moment dat daar om is verzocht opgeleverd. Na oplevering van het nieuwheidsonderzoek, maar uiterlijk binnen 18 maanden na indiening van de aanvraag, dient de aanvrager aan alle vormvereisten te voldoen. De octrooiaanvraag wordt immers 18 maanden na de indienings- of voorrangsdatum gepubliceerd. Indien de aanvrager voorrang inroept, moeten tegelijkertijd alle vormgebreken in de aanvraag worden opgeheven, zodat de octrooiaanvraag 18 maanden na de voorrangsdatum kan worden gepubliceerd. Het octrooi wordt niet eerder verleend dan dat aan alle vormvereisten is voldaan. Is bij het verstrijken van deze termijn niet voldaan aan alle vormvereisten, waarna het recht vervalt,

dan kan de aanvrager alsnog om een verdere behandeling van zijn aanvraag verzoeken (zie verder: *III. Verzoek om verdere behandeling*). Maakt hij van deze mogelijkheden geen gebruik, dan is de aanvraag definitief vervallen.

Voorrang kan voor het verstrijken van het prioriteitsjaar worden ingeroepen op basis van de vereenvoudigde aanvraag (dus voordat alle vormgebreken zijn opgeheven). Wenst de aanvrager de aanvraag eerder dan de 18 maanden termijn gepubliceerd te hebben, dan dient hij eerst alle vormgebreken in de aanvraag op te heffen.

Na oplevering van het nieuwheidsonderzoek en de schriftelijke opinie maakt de aanvrager kenbaar of hij een getoetst of ongetoetst octrooi wil. Kiest de aanvrager voor een ongetoetst octrooi, dan wordt het octrooi na 18 maanden verleend en gepubliceerd. Een getoetst octrooi wordt verleend nadat uit de toetsing is gebleken dat aan de materiele vereisten is voldaan. (zie ook: *I. Nieuwe schriftelijke opinie/ toetsing op verzoek*).

Met een herinrichting van de aanvraagprocedure bied ik een minder ingrijpend alternatief voor het voorstel van een voorlopige aanvraag uit het consultatiedocument. Met een voorlopige aanvraag zou de aanvrager zijn rechten voorlopig kunnen vastleggen. Dat zou inhouden dat via een vereenvoudigde procedure, los van de reguliere aanvraagprocedure, een aanvraag ingediend kan worden waarin een eerste, grove bescherming wordt gevraagd. De reacties tijdens de internetconsultatie op dit voorstel waren ten dele kritisch, met name vanwege de schijnzekerheid en complexiteit die ermee geïntroduceerd zouden worden. Tegelijkertijd gaven respondenten aan dat de meerwaarde van het voorstel vooral gelegen is in het verkrijgen van een indieningsdatum in combinatie met een snelle, eerste indicatie van de waarde van de uitvinding.

Gelet op het commentaar op het voorstel voor een voorlopige aanvraag, heeft het mijn voorkeur om eenzelfde doel te bereiken binnen de bestaande aanvraagprocedure. De gedachte achter de voorlopige aanvraag was immers ook om de stap naar octrooibeschermtng voor kleine bedrijven en (universitaire) startups te verkleinen. Door te kiezen voor een andere inrichting van de huidige aanvraagprocedure wordt voorkomen dat er een extra procedure komt voor een voorlopige aanvraag, wat het systeem juist complexer zou maken. Bovendien wordt de procedure laagdrempeliger, omdat er slechts minimale eisen aan de vorm van de aanvraag worden gesteld voorafgaand aan het verkrijgen van een nieuwheidsonderzoek van het nationale type. De aanvrager kan een op het onderzoek gebaseerd besluit nemen over het vervolg van zijn aanvraag zonder dat op voorhand tijd en kosten zijn gependend aan het voldoen aan alle vormvereisten.

III. Verzoek om verdere behandeling

Een derde voorstel waarmee ik de toegankelijkheid van het octrooisysteem wil verbeteren, is de introductie van de mogelijkheid van een verzoek om verdere behandeling. Het gaat dan om een schriftelijk verzoek van de octrooiaanvrager of octrooihouder aan OCNL om de aanvraag respectievelijk de vertaling van zijn Europese octrooi verder te behandelen nadat bepaalde termijnen of vormvoorschriften niet in acht genomen zijn. Dit middel komt naast de bestaande mogelijkheid van een verzoek tot herstel in de vorige toestand.

Verdere behandeling is reeds bekend uit het EOV, waar na het missen van een door het EOB gestelde termijn het verval van een Europese octrooiaanvraag eenvoudig ongedaan gemaakt kan worden. Op nationaal niveau wil ik de optie bieden om, na betaling van een bedrag binnen twee maanden na de gemiste termijn en nadat de verzuimde handeling alsnog is verricht, de behandeling van de octrooiaanvraag of de ingediende vertaling door OCNL te laten hervatten. Het is daarbij niet nodig om aan te tonen waarom de termijn was gemist, zodat in vergelijking met een verzoek om herstel in de vorige toestand uit artikel 23 Rijksoctrooiwet 1995, de drempel voor het indienen van een verzoek om verdere behandeling zeer laag is. De rechten van aanvragers en octrooihouders komen derhalve niet onnodig te vervallen.

Een verzoek om verdere behandeling kan worden ingediend na het missen van een termijn die door OCNL is gesteld. Waar echter de gemiste termijn in wet- en regelgeving is vastgelegd, en de termijn dus van rechtswege afloopt, zoals bij het indienen van een vertaling van een Europees octrooi of het betalen van een jaartaks het geval is, moet een derde erop kunnen vertrouwen dat na het verlopen van de termijn het recht vervallen is. Voor die termijnen blijft de zwaardere

procedure van herstel in de vorige toestand openstaan, bedoeld om een door overmacht gemiste termijn alsnog te kunnen halen.

Het indienen van een verzoek om verdere behandeling wordt dus mogelijk gemaakt voor gemiste termijnen die ingaan nadat OCNL een kennisgeving aan de aanvrager of octrooihouder heeft verstuurd. Het gaat dan met name om de termijnen die door OCNL zijn gesteld voor het opheffen van vormgebreken in octrooiaanvragen (artikel 30 Rijksoctrooiwet 1995) en vormgebreken in vertalingen van Europese octrooien (artikel 52 Rijksoctrooiwet 1995). Ook gemiste termijnen die OCNL zal stellen in de nieuw te introduceren inhoudelijke toetsingsprocedure van octrooiaanvragen komen voor verdere behandeling in aanmerking.

5. Vertaalregime

Bij de wijziging van de Rijksoctrooiwet 1995 in 2008 zijn de vertaaleisen voor een octrooiaanvraag versoepeld. Vanaf dat moment is het mogelijk om een in de Engelse taal opgestelde aanvraag in te dienen voor een rijksoctrooi. Een Engelstalige aanvraag hoeft sindsdien dus niet langer in zijn geheel vertaald te worden naar het Nederlands. De octrooiaanvraag moet wel altijd vergezeld gaan van Nederlandstalige conclusies.

Het versoepelde vertalingenregime had tot doel om het voortzetten van de octrooiaanvraag buiten Nederland, met name voor het mkb, eenvoudiger en goedkoper te maken. Van een in het Engels ingediende aanvraag dienen immers enkel nog de conclusies vertaald te worden om de aanvraag bij het EOB te vervolgen. Nederlandstalige conclusies dragen ook bij aan de begrijpelijkheid en daarmee rechtszekerheid voor gebruikers van het nationale octrooisysteem.

Zoals opgemerkt in de Beleidsevaluatie 2018 is een mogelijk bijkomend gevolg van het vertalingenregime dat slechts een klein deel van de via de Europese route in Nederland aangemelde octrooien wordt gevalideerd. Voor Europese octrooien die in Nederland aangemeld worden voor validatie gelden immers dezelfde taaleisen: de beschrijving kan in het Engels of Nederlands worden ingediend, de conclusies dienen in het Nederlands te zijn. Het percentage Europese octrooien waarvoor geen vertaling wordt ingediend en dus in Nederland niet wordt gevalideerd (vervalpercentage) was in 2019 bijna 80%. Voor het Nederlandse bedrijfsleven brengt het relatief hoge vervalpercentage meer vrijheid mee om op de thuismarkt te opereren. Het absolute aantal gevalideerde octrooien groeit echter wel, met name door de efficiëntere verleningspraktijk bij het EOB de laatste jaren.

Om de opstap naar een internationaal vervolg verder te vereenvoudigen zou de mogelijkheid geboden kunnen worden om ook Engelstalige conclusies in te dienen. Octrooihouders kunnen daarmee op vertaalkosten besparen. Ook zou de Rijksoctrooiwet 1995 daarmee beter aansluiten op het steeds internationaler georiënteerde octrooilandschap.

Echter, de voordelen die voortvloeien uit een verdere versoepeling van het vertalingenregime zouden slechts in beperkte mate ten goede komen van het Nederlandse bedrijfsleven. Ten eerste omdat het aandeel Nederlandse houders van Europese octrooien beperkt is (<10%). Ten tweede beschikt een Nederlandse mkb-er met een Europees octrooi vaak over een Nederlandse voorrang met Nederlandstalige conclusies. Vertaalkosten zijn in dat geval uiterst beperkt. Afschaffen van de vertaling levert het Nederlandse mkb dan ook relatief minder voordeel op.

Bovendien kan het aanvaarden van volledig Engelstalige octrooiaanvragen een aanzuigende werking hebben van buitenlandse aanvragers. Een buitenlands bedrijf kan immers zonder extra vertaalkosten naar het Nederlands een octrooi in Nederland krijgen. In die situatie zullen in Nederland meer octrooien van kracht worden waarmee rekening moet worden gehouden.

Tegen deze achtergrond stel ik voor de verplichting van Nederlandstalige conclusies in stand te houden. Een aspect van de huidige vertaalregime kan evenwel worden verbeterd, zonder dat de eis van Nederlandstalige conclusies komt te vervallen.

Een verbetering die ik wil voorvoeren is om het vereiste van indiening van een Nederlandse vertaling van toepassing te laten zijn in het geval van dubbele octrooiëring. Dat betekent dat een rijksoctrooi in het geval van een Europees octrooi met betrekking tot dezelfde uitvinding pas komt

te vervallen nadat een Nederlandse vertaling van het Europees octrooi is ingediend. Nu geldt dat een rijksoctrooi geen rechtsgevolg meer heeft vanaf het moment dat een Europees octrooi dat betrekking heeft op dezelfde uitvinding definitief is geworden. Het vereiste van indiening van een Nederlandse vertaling wordt hier niet gesteld. Dat betekent dat de houder van een Europees octrooi, wanneer die houder tevens een rijksoctrooi heeft voor dezelfde uitvinding, in feite gedwongen wordt zijn Europees octrooi te valideren. Omdat het rijksoctrooi reeds vervalt zodra het Europees octrooi definitief is geworden, staat de octrooihouder met lege handen als hij geen Nederlandse vertaling indient. Door een rijksoctrooi in het geval van een Europees octrooi met betrekking tot dezelfde uitvinding pas te doen vervallen nadat een Nederlandse vertaling van het Europees octrooi is ingediend, behoudt de octrooihouder de keuzevrijheid over welk octrooi hij in stand wil houden. Met andere woorden: met deze aanpassing kan de octrooihouder die zijn Europees octrooi niet in Nederland wil valideren, toch zijn rijksoctrooi met betrekking tot dezelfde uitvinding in stand houden door geen Nederlandse vertaling van het Europees octrooi in te dienen.

6. Procederen in octrooizaken

Uit de Beleidsvaluatie 2018 is gebleken dat de toegankelijkheid van het IE-systeem voor kleine spelers door de kosten voor handhaving in het geding is. Het vooruitzicht van kostbare gerechtelijke procedures heeft een ontmoedigend effect op het mkb om gebruik te maken van het octrooisysteem. Uiteindelijk is dit belemmerend voor het innovatieklimaat in Nederland. Immers, een mkb-er kan niet effectief optreden als een concurrent de beschermde uitvinding namaakt. Daarmee valt een belangrijke stimulans voor innoveren en onderzoek weg, omdat investeringen hierin niet of moeilijk kunnen worden terugverdiend.

Bij inbreukzaken over intellectuele eigendom draagt de verliezende partij in beginsel de redelijke en evenredige proceskosten van de winnaar. Wat redelijk en evenredig is wordt bepaald aan de hand van indicatietarieven. In octrooizaken waren de indicatietarieven tot voor kort niet van toepassing. Dit betekende dat de verliezende partij van een octrooizaak de volledige proceskosten van de winnende partij moet betalen. Omdat de uitkomst van een octrooizaak zich, zelfs voor deskundige en ervaren octrooigemachtigden en -advocaten, niet met zekerheid laat voorspellen, wordt met name door kleine spelers afgezien van handhaving tegen inbreukmakers. Er is de afgelopen jaren slechts een enkele keer door het mkb geprocedeerd over inbreuk op een octrooirecht.

Om een betere inschatting mogelijk te maken over de risico's van het voeren van gerechtelijke octrooi-procedures hebben Rechtbank Den Haag, Gerechtshof Den Haag en de Hoge Raad besloten per 1 september 2020 indicatietarieven toe te passen in octrooizaken.⁸ Daarmee worden de proceskosten voor de verliezende partij in beginsel gemaximeerd. Er worden vier categorieën octrooizaken gehanteerd: eenvoudig, normaal, complex en zeer complex, met voor iedere categorie maximale bedragen. Een zaak waarvan het financiële belang minder dan €100.000 bedraagt, wordt in beginsel aangemerkt als een eenvoudige zaak. Gelet op de recente invoering zal nog moeten uitwijzen wat het effect is in de praktijk. De verwachting is dat het mkb baat zal hebben bij toepassing van indicatietarieven in octrooizaken.

Naast de toepassing van indicatietarieven maakt ook de invoering van toetsing op verzoek een betere inschatting mogelijk van de risico's die handhaving met zich meebrengen. Een getoetst octrooi vertegenwoordigt meer rechtszekerheid. Dit sterkere recht geeft de octrooihouder meer houvast wanneer hij wil optreden tegen vermeende inbreukmakers. De verwachting is dat daardoor de drempel wordt verlaagd om bij vermeende inbreuk tot handhaving over te gaan.

7. Overige aanpassingen

Uit een eerdere inventarisatie, waarbij ook input is verzameld van de juridische commissie van de Orde van Octrooigemachtigden en de Commissie van Acht Octrooien, is gebleken dat de Rijksoctrooiwet 1995 en de bijbehorende uitvoeringsregelgeving bepalingen bevatten die zijn

⁸ Raadpleegbaar via: www.rechtspraak.nl.

verouderd of onvoldoende aansluiten bij de praktijk.⁹ Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de gevolgen van de in Nederland zeer beperkt uitgelegde onderzoeksvrijstelling, het verschoningsrecht voor Nederlandse octrooigemachtigden en de mogelijkheid om een gemachtigdenkantoor aan te kunnen duiden als vertegenwoordiger van een octrooiaanvraag. Daarnaast zal in de wet worden vastgelegd dat OCNL belast is met het geven van inlichtingen en voorlichting aan het mkb, startups en onderwijs- en kennisinstellingen. Ook zijn aanpassingen nodig in verband met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en met de (toenemende) digitalisering van de communicatie tussen OCNL en gebruikers. Gelijktijdig met voornoemde beleidsmatige aanpassingen wil ik daarom de wet actualiseren en waar nodig technische verbeteringen doorvoeren. Daarmee wordt het octrooisysteem in Nederland toegankelijker en beter hanteerbaar.

8. Overzicht octrooien in Nederland na wijziging Rijksoctrooiwet 1995

Hieronder zijn de eigenschappen van de verschillende octrooien die in Nederland beschikbaar zijn na het doorvoeren van de voorstellen in deze beleidsnota weergegeven.

	<i>Nederlands octrooisysteem</i>		<i>Europees octrooisysteem</i>
Octrooi-aspecten	Registratie	Getoetst	Europees octrooi
Geldigheidsduur	Max. 20 jaar	Max. 20 jaar	Max. 20 jaar
Bescherming	Nederland	Nederland	Eén of meer landen in Europa
Taksen			
• Indiening	€80/€120	€80/€120	€125/€260
• Nieuwheidsonderzoek	€100/€794	€100/€794	€1350/€1775
• Toetsing	-	€750 - €1000	€1700
• Verlening	-	-	€960
Duur verleningsprocedure	18 maanden	+/- 24 maanden	2 - 4 jaar
Getoetst/ongetoetst	Ongetoetst	Getoetst op verzoek	Altijd getoetst
Verlening	Altijd	Afhankelijk van uitkomst toetsing	Afhankelijk van uitkomst toetsing
Rechtszekerheid	Zonder expertise: gering	Goed	Goed
Nieuwheidsonderzoek	Ja	Ja	Ja
Schriftelijke opinie	Ja	Ja	Ja
Nieuwe opinie	Ja	Nee	Nee
Bezwaar/beroep	Nee	Ja	Boards of Appeal EOB
Oppositietermijn	Gehele looptijd van het octrooi	9 maanden na verlening	9 maanden na verlening

⁹ Een niet-uitputtend overzicht van de voorziene overige aanpassingen is bijgevoegd bij het consultatiedocument "Naar een mkb-vriendelijke Rijksoctrooiwet 1995", beschikbaar via: <https://www.internetconsultatie.nl/rowvoorhetmkb>.